

מצורע (357)

וְגִלַּח אֶת כָּל שְׁעָרוֹ (יג. ח)

כתב החיד"א: מזה הענין לגלח את שערו, יש כאן התבוננות לאדם. עיקר המכשול בחטא נובע מצרות עין. האדם סבור שפלוני בהצלחתו נוטל ממנו את פרנסתו, או כבודו וכו' לכן הוא מדבר עליו ומנסה להוריד את ערכו. כאשר יגלח האדם את כל שערותיו, יזכר במה שאמר הקב"ה לאיוב (ט. יז) שלכל שיערה ושערה יש את מקום גידולה ויניקותה ואם יצאו שתי שערות מגומא אחת, האדם חלילה יתעוור, כדי להזכירו ענין זה נצטווה לגלח את כל שערו, שם יראה שאין מה לקנא בזולת אף אחד לא לוקח לו כלום. **ספר "לתתך עליון"**

זֹאת תְּהִיֶה תוֹרַת הַמְּצָרֵעַ בְּיוֹם טְהָרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַפֶּהֶן (יד.ב)

איתא בהזוהר הקדוש, שיש רקיע ששם מונחות כל התפילות שהתפלל האדם בלא כוונה, וכן כל לימוד שלא לשמה, ואחר כך כשמתפלל האדם בכוונה או לומד לשמה, מעלות הן אל הקדושה גם אותן התפילות הפסולות ולימוד התורה שהיו שלא לשמה. וזהו. וזה הרמז: "זאת תְּהִיֶה תוֹרַת הַמְּצָרֵעַ", פירוש התפילה בלא כוונה את תורה שלא לשמה, "בְּיוֹם טְהָרָתוֹ", היינו ביום שילמד לשמה או יתפלל בכוונה, אזי: "וְהוּבָא אֶל הַפֶּהֶן" **ספר "עלים לתרופה"**

וְהִנֵּה נִרְפָּא נִגְעַת הַצָּרֵעַת מִן הַצָּרוּעַ (יד.ג)

לכאורה, הפך הכתוב את סדר הדברים, שהרי היה לו לומר: "והנה נרפא הצרוע מן הצרעת". יש לומר, הנה בכל מעשה שעושה האדם נברא מלאך רוחני. אמרו חז"ל: העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחת והעובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחת (אבות ד, יא). מלאך משחית זה אשר נברא מכל חטא, נקרא "נגע" וכמו שנאמר "ונגע לא יקרב באהלך" (תהלים צא, י).

והנה כאשר אדם שב בתשובה שלימה זוכה ונהפך אותו מקטרג עצמו לסניגור ולמלאך מליץ יושר. וזהו ביאור מאמר חז"ל: גדולה תשובה מאהבה שזדונות נעשות כזכויות (ימא פו:), ומובא בספרים שה"נגע" הופך ל"עונג". וזהו שאמרה התורה: "וְהִנֵּה נִרְפָּא נִגְעַת הַצָּרֵעַת", דהיינו אותו מלאך משחית הנקרא "נגע", נרפא "מן הצרוע", על ידי שהיטיב דרכיו ותיקן מעשיו על ידי זה נהפך לעונג. אמנם יכול להיות מצב ש"וראה הכהן... והנה לא הפך הנגע את עינו", כלומר האות "ע" של הנגע לא נהפך מנגע לע(ו)נג על ידי התשובה ולכן "טמא הוא".

להתענדן באהבתך בשם "מלא העומר

וְלָקַח לְמִשְׁהָר שְׁתֵּי צַפְרִים טִיּוֹת, טְהוֹרוֹת (יד, ד)

כתוב: "כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבִרָא רוּחַ, וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שְׁחוֹ...", (עמוס ד, יג),

כוונת המילים "מה שחו", אינו רק שיביאו הקלטה וישמיעו לאדם את כל מה שיצא מפיו, אלא שיראו לו אלו נזקים הוא חולל בכוח הדיבור שלו, אדם מדבר לשון הרע, רכילות, מחלוקת. וכשמוכיחים אותו אומר: מה, רק אמרתי! זה שום דבר, רק דיבור, רק קצת רוח... לכן כשיבוא ליום הדין, יראו לו תחלה, מה גדול כוחו הנורא של הדיבור ואיזה הרס הוא מסוגל לגרום בעולמות העליונים.

ספר להתענדן באהבתך בשם רב חיים מוואלוז'ין זצ"ל

וְהִיָּה בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׁעָרוֹ, אֶת רֵאשׁוֹ וְאֶת זָקְנוֹ וְאֶת נֶבֶת עֵינָיו, (יד, ט)

שלוש עבירות עיקריות הן שעליהן באים נגעים: גסות הרוח, לשון הרע וצרות עין. על המצורע לטהר איפוא את עצמו מן החטאים הללו: שיגלח את כל שער ראשו, משום שמתוך גאוותו שאף להיות ראש לכל דבר ולכל מקום. את זקנו, שהוא כעין גדר מסביב לפה, אשר לא שמרה עליו מפני הלשון הרע. את גבות העינים אשר לא הגינו עליו מפני צרות עין. **כלי יקר**

וְהֶעֱמִיד הַפֶּהֶן הַמְּטַהֵר אֶת הָאִישׁ הַמְּטַהֵר... פֶּתַח אֶהְיֶה מוֹעֵד (יד. יא)

התורה נתנה לו למצורע רשות, שלא נתנה לשום טמא אחר, לעמוד ליד שער נקנור של העזרה ולהושיט את ידו ורגלו לתוך העזרה, כדי לתת על בהונותיו מדם האשם. משום שזה עתה הרי היה בעל תשובה וטיהר עצמו מחטאיו, פתחו לו איפוא פתח חדש כדי שיוכל לחזור ולהיכנס, כפי שאמרו חכמינו על בעלי תשובה. הקב"ה חותר להם חתירה תחת כסא הכבוד.

ספר "מענינה של תורה"

וְהִנּוֹתֵר מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף הַפֶּהֶן יִתֵּן עַל רֵאשׁ הַמְּטַהֵר לְכַפֵּר עָלָיו (יד. כט)

בפסוק זה המדובר על קרבנו של עני נאמר כי מותר השמן ניתן על ראש המטהר "לְכַפֵּר עָלָיו", אמנם בפסוק המדובר על עשיר (לעיל יח) נאמר: "והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר וכפר עליו". בטעם ההבדל הלשוני מבאר ה"משך חכמה": חז"ל במסכת (ערכין טז.) אומרים כי נגעים באים על גסות הרוח. כאשר עשיר מתנהג בגאווה וגסות רוח, הרי זה הנהגה טבעית, כפי שמעידה התורה עצמה. (דברים ח. יג. יד): "וכסף וזהב ירבה לך... ורם לבבך". לעומת זאת,

אמרו חז"ל: **אצבעותיו של אדם דומות ליתדות, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יניח אצבעותיו באזניו** (כתובות ה:)

רב רובין זצ"ל בספרו טללי אורות בשם "משך חכמה"

הלכה:

שאלה: האם מותר לבדוק בשבת ש"ס חדש אם יש בו פגמים או שחסרים בו דפים? שנינו (באור"ח סימן ש"ו ס"א), "ממצוא חפצך", חפצך אסורים, אפילו בדבר שאינו עושה שום מלאכה, כגון שמעיין בנכסיו לראות מה צריך למחר, לפי זה אסור לבדוק את הש"ס בשבת כדי לדעת אם אין בו פגמים. **ספר עלינו לשבח ויקרא**

פתגם: אל תדבר הרבה על עצמך, כבר ידאגו לך כשתלך
ספר "שמחלה"

חקירה: הפקר בית דין

רק מפיקע מהבעלים הקודם, או גם מקנה לבעלים החדש (שו"ת רעק"א מהדורא קמא רכא-א, תוס' וראש-רק להפקיע, ר"ן- גם להקנות. מחנה אפרים, מכירה ב) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: דיין קל דעת, שהיה חשוד בלקיחת שוחד, כבדו אזניו משמוע וכמעט נתחרש. פנה אליו אחד מבעלי הדין, אשר בשעתו הבטיח לו מתן שוחד ולבסוף לא קיים הבטחתו, ואמר לו: פליאה היא שנתחרשו אזניך, והרי מן הדין היה שיסתמאו עיניך, כפי שנאמר: **"כי השוחד יעזור עיני חכמים"**? הסביר לו הדיין: לא הרי הדורות הראשונים כהרי הדורות הללו. לשעבר מי שקיבל שוחד זכה לראות את השוחד כמו עיניו, ולכן לקה בעיניו, אבל בדורות הללו, הבעל דין אמנם מבטיח לתת שוחד, אבל הדיין אינו זוכה לראותו ונשאר רק במה ששמע, לכן הוא לוקה באזניו. **ספר "חד וחלק" ב'**

שבת שלום, פסח כשר ושמח

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזו, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עוזיא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עוזיא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מוזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי.

דל גאה' היא הנהגה לא טבעית והיא מאוסה לפני השי"ת ומגונה בעיני הבריות. לכך בעשיר נגמרת כפרתו במתן מותר השמן על ראשו, ולפיכך אמר הכתוב: **"וכפר עליו"**. לעומת זאת כפרתו של העני אינה מסתיימת בהבאת קרבנות המצורע, עדיין צריך הוא לעבוד ולתקן את מידותיו, לפיכך נאמר בו כי השמן ניתן **"לְכַפֵּר עָלָיו"**, אך עדיין אין זה סוף כפרתו! **רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"**

וְשָׁב הַפֶּהּן בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְרָאָה וְהָיָה פֶּשֶׁה הַנֶּגַע בְּקִירַת הַבַּיִת (יד. לט)

קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים (ב"ה ס:): טרם ידון האדם את זולתו ויוכחו על מעשיו, יבחון ויבדוק את עצמו אם הוא מתוקן באותו נושא שהוא חפץ להוכיח את רעהו. לכן צייתה התורה **"וְשָׁב הַפֶּהּן"** מלשון תשובה, שעל הכהן לעשות תשובה קודם בואו לטמא את הבית. לכן הדיינים צריכים לצום ביום שדנים נפשות, כיום תשובה ומחילה. **ספר "ילקוט מאיש לרעהו"**

אוי לרשע ואוי לשכנו

וְצִוָּה הַפֶּהּן וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בֵּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶל מַחוּץ לְעִיר אֶל מְקוֹם טָמֵא (יד, מ)
כתוב במשנה (נגעים פ"ב, מ"ו): מכאן אמרו אוי לרשע ואוי לשכנו, שאם כותל מפסיק בין שני בתים, ונראה נגע בכותל לצד בית זה, בעל הבית אחר הסמוך לו צריך להטפל עמו דכתיב **"וחלצו את האבנים"**, לשון רבים. יש לפרש: כתב מהר"ם **חאגיז** בהקדמת ספרו **"שתי הלחם"**: הקב"ה בגודל חסדו, לא דן את האדם לפי מעשיו בלבד, אלא קודם שיגמור דינו דן תחילה גם בצער שיגיע לבניו ולבני ביתו, האם ראויים הם לכך או לא. ואם מצאם ראויים לכך דן את בני המשפחה הרחוקים יותר האם ראויים לצער זה. ואח"כ דן את שכניו, ואח"כ את בני עירו, ואח"כ את כל העולם כולו, האם מגיע להם לסבול צער כתוצאה מגזר דינו בבית דין של מעלה, ואם אכן בניו בני משפחתו, שכניו והעולם ראויים לכך, אז גוזר על האדם זה ליענש. וזה כוונת חז"ל **"אוי לרשע ואוי לשכנו"**, מזה שהשכן גם משתתף בצער של הרשע, ראיה מוכחת שגם הוא ראוי לצער זה, דאילו לא היה ראוי, שכנו הרשע לא היה נענש.

אוצרות התורה בשם ספר "עיני שמואל"

וְהָיָה אֶל הַבַּיִת שֶׁבַע פְּעָמִים (יד. נא)
על המשקוף (תו"כ)

על שום מה בנגעי אדם דין הוא שמזין על "יד" המצורע, ואילו בנגעי בתים מזין על ה"משקוף". אמרו חז"ל: נגעים באים אל צרות עין דכתיב **"ובא אשר לו הבית"**, מי שמיוחד ביתו לו (ערכין טז). לפיכך, דין הוא שבנגעי בתים מזין על ה"משקוף", שהוא פתח הבית, להורות שעל ביתו של האדם להיות פתוח לרווחה לרבים. לעומת זאת, נגעי אדם באים על לשון הרע וליצנות (שם),

